

चरमधातुविसर्गादीनां चानुवृत्तावप्यतत्कार्यत्वात् NyāyVārPari. 525. 14; ŚrutiPra. ii. 204. 21 (on i. 4. 29)

अतत्कार्यार्थे (a-tatkāryārtha) *m.* object having a different purpose तत्त्वभावग्रहाद्या भीस्तदर्थे वाप्यनथिका । विकल्पिकातत्कार्यार्थभेदनिष्ठा प्रजायते PramāVār. (SvopVr. Ed.) 1. 78; 1. 85.

अतत्काल (a-tatkāla) *adj.* 1 not belonging to that time, not of that time असन्त इति ह्यतत्काला अतद्देशा इति वा ĀtmaTaVi. 524. 12; 2 not governed by its time अतत्कालादिरप्यत्मा NyāyVi. 2. 42.

अतत्कालकृत (a-tatkālakṛta) *adj.* not carried out immediately अशुचित्वमतत्कालकृतशौचस्यावस्थाने प्रतिषिद्धसेवनादि ManuBh. i. 129. 17 (on 2. 102)

अतत्कालत्व (atatkāla-tva) *n.* 1 the nature of having a different syllabic length युतानां तु प्रगृह्यसंज्ञा न प्राप्नोति । किं कारणम् । अतत्कालत्वात् MahāBh. i. 66. 5 (on i. 1. 11); 2 the state of belonging to a different time अतत्कालत्वान्न तदर्थम् SaṅkarKāBh. 19. 13 (on i. 2. 20)

अतत्कालवर्तिन् (a-tatkālavartin) *adj.* [f. -i] not existing at that time 'तात्कालिकी' यस्मिन्काले उपवासादिव्रतपारणं मरणं वा तत्कालवर्तिन्येव तयो- स्तिथिः । न पुनरतत्कालवर्तिनी CaturCin. iii(1). 281. 19; iii(2). 542. 10; Nyāy- Pari. 499. 1.

अतत्कालीन (a-tatkālina) *adj.* not of that time अतत्कालीनस्य चापू- र्वस्य तच्छक्तित्वतद्वापारत्वायोगात् NyāyRaMā. 194. 23.

अतत्कुलीन (a-tatkulina) *adj.* belonging to a different family राज- कुलीनापहारस्यातत्कुलीनापहारापेक्षया गुरुत्वादार्यशारीरदण्डयोः साहित्यं वाक्यार्थः DaṇḍaVi. 128. 6.

अतत्कृत (a-tatkṛta) *adj.* not produced by him न होकेन कृतोऽन्येषाम- घटः स्यात्, अतत्कृतोऽपि IṣṭaSi. 213. 2.

अतत्कृतु (atat-kratu) *adj.* one who contemplates on other than it (Brahman) न च ब्रह्मकृतव एव ब्रह्मलोकभाजो नातत्कृतवः Bhām. 751. 19 (on iv. 3. 15); अपरं प्रतीकदृशोऽपि नयति वचनादमानवः । ब्रह्म ये च वचसो विषयान् ह्युमुखासिद्धिदत्तकृतानपि NayaMañ. IV. iii. 6. 11.

अतत्कृतुत्व (atatkṛatu-tva) *n.* the characteristic or state of being one who contemplates on other than it (Brahman) न च तत् (पारमेश्वर- रूपम्) निर्विकाररूपम् इतरालम्बनाः प्राप्नुवन्तीति शक्यं वक्तुम् अतत्कृतुत्वात्तेषाम् BrahmSūBh. (Sāñ.) 860. 6 (on iv. 4. 19); PrakaVi. 1088. 19; विकारालम्बनानां निर्विकारपररूपप्राप्तिरनुपपन्ना अतत्कृतुत्वादित्यभिप्रायः ŚrutiPra. ii. 653. 29 (on iv. 4. 22)

अतत्क्रिय (a-tatkriya) *adj.* one whose duty is not that (action) अतत्क्रियस्य प्रदोषे हरिदर्शनादिकं प्रतिषिध्यते PāñcRāRa. 151. 14.

अतत्क्रियाकारिन् (a-tatkriyākārin) *adj.* which is not produc- tive of that action, not producing that action अथैकार्यक्रियाकारित्वात् अत- त्क्रियाकारिव्यावृत्तेस्तुल्यत्वात् BrahmSi. 73. 5.

अतत्क्रियायोग (atatkriyā-yoga) *m.* connection with action different from that सोऽयमतत्क्रियायोगः AlaṅkāSa. 99. 12.

अतत्ख्यातित्व (atatkhyāti-tva) *n.* the state of not being the per- ception of that (object) न हि सा अन्यत्र सता रूप्येण अरूप्येण वा तत्रस्थेन सार्था स्यात्, अतत्ख्यातित्वात् IṣṭaSi. 130. 15.

अतत्त्वं (atattat-tva) *n.* the state of turning into what is not that (i. e. different) कृन्वन्तिभ्यां कर्मकर्तृभ्यां प्रागतत्त्वे च्चिः SiddhaHe. vii. 2. 126; कृन्वन्तिभ्योऽतत्त्वंसंपत्तरि च्चिः JaineVyā. iv. 2. 55; कर्मकर्तृभ्यां प्राग- तत्त्वे च्चिः ŚākaṭāVyā. iii. 4. 55.

अतत्त्वविद् (a-tattattvavid) *adj.* not knowing the true nature (i. e. cause) of it (calamity) दृष्टान्यांश्च महोत्पातानतत्त्वविदः प्रजाः । ... भीता मेनिरे विश्वसंलवम् BhāgP. iii. 17. 15.

अतत्तात्पर्यवती (a-tattātparyavati) *adj.* (f.) not purporting to mean that देशना शून्यत्वाद्वाद्यत्तलक्षणा अतत्तात्पर्यवत्यभिन्ना VedāntKa. 272. 20 (on ii. 2. 18)

अतत्तुल्य (a-tattulya) *adj.* not equal to it, which is not its equal एवं तत्तुल्यसद्भाव इति अत्रापि तत्तुल्य एव नातत्तुल्ये सद्भाव एव नासद्भाव इति पदार्थः TātpaT. (Vā.) 192. 25 (on i. 1. 5); गोत्वारोपेण वाहीके तत्साम्यमनु- मीयते । को ह्यतस्मिन्नतत्तुल्ये तत्त्वं व्यपदिशेद्बुधः VyaktiVi. 24. 21; ब्रह्मै(व) तत्त्वमित्यङ्गीकुर्वतोऽपि सर्वं अतत्तुल्यमिति चेत् TarkSam. (Ā.) 7. 12.

अतत्त्व (a-tattva) *adj.* 1 false, unreal, what is not true अतत्त्वं कुरुते तत्त्वं तेन मोहयते प्रजाः MahāBhā. v. 68. 14; v. 85. 8; सान्त्वं ह्यतत्त्वं परुषं च तत्त्वं ह्यियाशकन्नात्मन एव वक्तुम् BuddhaC. 2. 38; अतत्त्वमिति मन्यन्ते तत्त्वमेवा-

विचारितम् VākyaPa. 3(2). 7; तदसत्त्वमतत्त्वं वा NyāyVi. 2. 59; सोऽयमतत्त्वे तत्त्ववृक् NaiskaSi. 182. 5; अतत्त्वात्सर्वविषयं विविनक्ति स्मृतिर्न चेत् VibhraVi. 68; 151; कर्मादिहेतुजं रूपमतत्त्वं तदनन्वयात् BrĀraUBhVā. ii. 1. 206 (Ānandagiri अनात्मा); अतत्त्वे तत्त्वविज्ञानम् YaśasCam. ii. 282. 21; लौकिकानां वैदिकानां छन्दसि भाषायां निगम इति चातत्त्वे भेदे युक्तम् NayaVi. 260. 5 (on i. 1. 24); ŚivS. 1. 88; अतत्त्वं तत्त्वमात्मानम् ... अतत्त्वाद्धि मन्यते BrahmP. 241. 51; (समापत्तिः) वस्तुतत्त्वग्राहिणी नातत्त्वे प्रवर्तते इत्यर्थः TattvVai. 50. 17 (on i. 44); तत्प्रत्यनीकाब्रह्मात्मकवस्तुनानात्वमतत्त्वमिति प्रतिषिध्यते Gitā- Bh. (Rā.) 574. 16 (on 13. 2); असद्गुरुरा मेऽभूदतत्त्वे तत्त्वधीश्वरम् PariPar. 5. 48; कथंभूतेऽन्धतमसे इति द्रव्यान्धकारव्यवच्छेदार्थमाह । तत्त्वातत्त्वव्यति- करकराले SyādvaMañ. 32 (12); भ्रान्तिविपर्ययज्ञानं द्विधा सापि प्रयुज्यते । अतत्त्वे तत्त्वरूपा च SaraKaṅṭhā. 363. 11; NyāyKu. 25. 3; उभयमपि किं तत्त्वम् ? उभयमप्यतत्त्वम् ? उतान्यतरत्त्वम् ? अन्यतरदत्त्वम् ŚatDū. 196. 25; इति तत्त्वमतत्त्वं च यथावदवगाढया । अर्चानर्च्यौ धिया भिन्दन् Yādavā. 6. 97; अतत्त्वं तात्त्विकत्वेन प्रपञ्चं नावभासयेत् Nyāyāmṛ. 143A. 7; बाधेन हि किंचिद्विरुद्धं तत्त्वमुपदर्शयता आरोपितमतत्त्वम् बाधनीयम् AdvaiSi. 495. 25; अतत्त्वे तत्त्ववादी वराकः AdvaiSi. 709. 4 = 900. 10; यत्र विवादविषये प्रत्यर्थी संदिहानस्तत्र तस्यो- च्छान्दसि विव्यवहारतत्त्वलिखनं त्वत्त्वमेव ViraMi. (Vyavahāra.) 86. 3; 2 the state of being other than that अतथाभूतस्य च तल्लक्षणानुपपत्तेः अतत्त्वात् Kirapā. 16. 3; न च वदतेः प्रकाशो वाच्य इति शक्यं वक्तुम् ... प्रकाशस्य चातत्त्वात् Vyakti- Vi. 24. 13; तस्य (वाक्यस्य) अतत्त्वात् GurnCandr. i. 94. 12; 3 beyond which there is no other principle (i. e. the Self) अजममरमतत्त्वं चिन्तयन्ना- त्तत्त्वं गतभयमपवर्गं शाश्वतं सोऽभ्युपैति NyāyMañ. ii. 76. 31.

अतत्त्वकुशल (a-tattvakūśala) *adj.* not well-versed in the essence of that science (i. e. Polity) अन्ये ते पुनर्नाममात्रमन्त्रिणः (v. 1. ते महामूर्खा मन्त्रिमात्रव्यपदेशोपजीविनोऽतत्त्वकुशलाः) PañcT. 3. 85 (352. 5, FN.)

अतत्त्वकोटिनिवेश (atattvakoti-niveśa) *m.* placement in the group or inclusion in the class of unreaals तत्त्वविषयत्वस्याप्यतत्त्वकोटिनिवेशेन पुनरप्य- विशेषात् ŚatDū. 143. 27.

अतत्त्वगोचर (atattva-gocara) *adj.* having for its object what is not true or real अनुत्पन्न एव तत्त्वज्ञाने श्रवणमनननिदिध्यासनैः क्रमात्तन्निरास इति चेत् किं तानि तत्त्वगोचराणि ? उतातत्त्वगोचराणि ŚatDū. 61. 5.

अतत्त्वज्ञ (a-tattvajña) *adj.* not knowing the truth or (ultimate) reality अतत्त्वज्ञोऽसि बालश्च MahāBhā. xii. 171. 38; xii. 276. 1; एवमनादिः क्लेशसंततिरतत्त्वज्ञस्य तत्त्वज्ञानेन विरोत्यत इति NyāyVār. 502. 2 (on iv. 1. 67); अतत्त्वज्ञस्य तमसो रज्ज्वज्ञानोरगादिवत् । ... मिथ्याज्ञानं प्रजायते BrĀraUBhVā. i. 3. 314; i. 4. 1781; i. 5. 273; वयं सर्वे ... अतत्त्वज्ञाः SkandP. i(1). 31. 47; i(1). 6. 66; अतत्त्वज्ञोऽसि प्रतीतिवृत्तस्य PratyabhiVi. ii. 86. 10 (on ii. 3. 2); जीवोऽपि ब्राह्मणः प्रोक्तो यैरतत्त्वज्ञमानवैः BhaviP. 79A. 11 (i. 40. 22); 82B. 5 (i. 41. 54); अतत्त्वज्ञमनादेयवचनम् ... । यः पृच्छति नरं तस्मान्नास्ति मूढतरो नरः YogVā. ii. 11. 45; v. 50. 52; किमेवमसि ... । मुमुक्षुणोवातत्त्वज्ञेनात्मा यत्खेदितश्चि- रम् PariPar. 8. 395; Surath. 9. 55; यदा समाहितव्यवहर्तारौ उभावप्यतत्त्वज्ञौ सवासनौ च JivanVi. 140. 2; अतत्त्वज्ञविषयोक्तवाक्यानुसारेण तत्त्वज्ञविषयमध्य- वाक्यस्य स्वार्थसमर्पणेनाप्युपयुक्तत्वात् AdvaiSi. 842. 23.

अतत्त्वज्ञान (a-tattvajñāna) *n.* 1 erroneous knowledge, wrong knowledge आत्मादीनान्यतमस्याप्यतत्त्वज्ञाने संसारानिवृत्तेः TātpaT. (Vā.) 36. 2 (on i. 1. 1); 208. 16 (on i. 1. 9); ĀtmaTaVi. 10. 12; तत्त्वज्ञानाच्च निःश्रेयसाधि- गमो नातत्त्वज्ञानाद्भवितुमर्हति Bhām. 63. 16 (on i. 1. 1); 31. 21 (on i. 1. 1); 'विपर्ययाद्' अतत्त्वज्ञानाद् 'इष्यते बन्धः' SāmkhyaTaKau. 406. 5 (on 44); 487. 5 (on 65); अतत्त्वानुभवो (v. 1. अतत्त्वज्ञानम्) अप्रमा SaptāPa. 140 (39); जिज्ञासितस्यातत्त्वज्ञानव्यतिरेकप्रमाणभावसमुदायः स्वव्यापकं जिज्ञासितस्य प्रमि- तत्वमानयति KhandanKā. 81. 7; ŚrutiPra. iB. 81. 24 (on i. 1. 1); ii. 576. 20 (on iv. 1. 3); ŚatDū. 50. 23; 52. 23; 142. 14; 2 knowledge of an entity other than the (thirty-six) principles तत्त्वज्ञानं हि तज्ज्ञानमतत्त्वज्ञानमन्यथा । षट्त्रिंशदेव तत्त्वानि विश्वसिद्धेयार्थतः IṣānSiPa. ii. 1. 156.

अतत्त्वज्ञानजाता (atattvajñāna-jātā) *adj.* (f.) arising from ne- science अतत्त्वज्ञानजातेयं संसारभ्रान्तिरातता । तत्त्वज्ञानात् क्षयं याति रज्ज्वामिव मुजंगधीः YogVā. v. 18. 30.

अतत्त्वज्ञानत्व (atattvajñāna-tva) *n.* the state of being wrong knowledge ब्रह्मण्यसतां तेषां तत्त्वज्ञानोदयदशायां प्रकाशे तत्त्वज्ञानस्यैवातत्त्वज्ञानत्व- प्रसङ्गेन पुनरप्यनिर्माक्षप्रसङ्गात् ŚatDū. 146. 15.

अतत्त्वज्ञानदशा (atattvajñāna-daśā) *f.* the state of the absence of the knowledge of reality नन्वतत्त्वज्ञानदशायानुपदेशादयः सत्या एव Vedānt- TaSā. 7. 2.